

Etkin bir tartışma nasıl yazılır?

How to write an effective discussion?

Niyazi Erdem Yaşar, Şenol Bekmez

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bilkent Şehir Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Ankara

Tartışma bölümü, akademik bir çalışmanın en önemli parçalarından biridir. Bu bölümde, araştırma bulgularının ve sonuçlarının anlamları değerlendirilir, mevcut literatüre olan katkıları ve gelecekteki çalışmalar için önerileri sunulur. Etkili bir tartışma bölümü yazmak, bulguların net bir şekilde ifade edilmesini, literatürle karşılaştırılmasını ve sınırlılıkların ele alınmasını gerektirir. Bu derleme, tartışma bölümü yazımında izlenmesi gereken adımları ve dikkat edilmesi gereken önemli noktaları ele almaktadır.

Anahtar sözcükler: tartışma bölümü; akademik yazım; literatür analizi; araştırma önerileri

The discussion section is one of the most critical parts of an academic paper. In this section, the implications of the research findings are discussed, the contributions to the existing literature are highlighted, and suggestions for future studies are presented. Writing an effective discussion section requires a clear articulation of the findings, their comparison with existing literature, and a thorough discussion of limitations. This article discusses the steps to follow and key points to consider when writing a discussion section.

Key words: discussion section; academic writing; literature analysis; research recommendations

Tartışma bölümü, bir akademik çalışmanın sonuçlarının analiz edildiği, yorumlandığı ve literatüre katkısının ele alındığı en önemli kısımdır. Bu bölümde, araştırma bulgularının daha geniş bir bağlamda ne anlama geldiği, mevcut literatürle ilişkisi ve bilimsel alanda nasıl bir etki yarattığı ele alınır. Tartışma bölümünün temel amacı, araştırma bulgularını yorumlayarak bilimsel bir bağlama oturtmak, çalışmanın güçlü ve zayıf yönlerini ele almak ve gelecekteki çalışmalara rehberlik etmektir. Etkili bir tartışma bölümü, bulguların teorik ve pratik açıdan anlamlarını okuyuculara net bir şekilde iletmelidir.^[1]

Tartışma bölümü, bilimsel makale yazımının en kritik kısmıdır. Araştırma sorularına verilen cevaplar, çalışmanın sınırlılıkları ve gelecekte yapılması gereken araştırmalara dair öneriler hakkında detaylar içerir. Bulgular sıralı ve detaylı bir şekilde analiz edilir. Bu analizleri doğru bağlamlara oturtmak, doğru örneklemek, doğru işaretleri göstermek önemlidir. Bu çalışmada bilimsel makale yazımında tartışma kısmı yazılırken dikkat edilmesi gereken genel yazım ilkeleri ve çeşitli öneriler vurgulanmıştır.

GENEL YAZIM İLKELERİ VE ÖNERİLER

Tartışma bölümünde netlik ön planda olmalıdır. Metin dili, mümkün olduğunca açık ve sade olmalı, karmaşık ifadelerden kaçınılmalıdır. Uzun cümleler kullanılmamalı, cümleler 25-30 kelimeyi geçmemelidir.^[2] Bulguların ifadesinde genellikle geçmiş zaman, genel bilgiler ve yorumlar için şimdiki zaman, geniş zaman ifadeleri kullanılabilir. Araştırma sürecinde yazarın elde ettiği kazanımlar yakın geçmiş zaman kullanılarak ifade edilebilir. Tartışma bölümünde, öncelikle ana bulgular özetlenmelidir. Sonrasında her bulgu sırayla ele alınmalı ve ele alınan spesifik sorunlarla başlanarak daha genel sonuçlara doğru ilerlenmelidir. Böylece araştırmanın geniş bağlamdaki anlamlarına ulaşılması kolaylaşır. Verilere dayanmayan yorumlardan, genellemelerden kaçınılmalıdır. Tartışma bölümünde akıcılık önemlidir. Birbirinden kopuk ve bağlantısız bilgilerden oluşmamalıdır. Genel olarak bir anlam bütünlüğü ve sıralama sağlanmalıdır. Yazının düzenli olması okuyucunun bilgiyi kolayca takip etmesine olanak tanır. Bu sayede okuyucunun dikkatinin dağılması engellenmiş olur.

İletişim / Contact: Prof. Dr. Şenol Bekmez • E-posta / E-mail: drsenolbekmez@gmail.com

ORCID ID: Niyazi Erdem Yaşar, 0000-0002-6740-6422 • Şenol Bekmez, 0000-0002-3739-4213

Geliş / Received: 5 Temmuz 2025 • **Revizyon / Revised:** 31 Temmuz 2025 • **Kabul / Accepted:** 4 Ağustos 2025

Ele alınan konuya dair mümkün olduğunca son 10 yıl içerisinde yayımlanmış, güncel ve ilgili yayınları tartışmaya dâhil etmek, tartışma bölümünün güvenilirliğini arttıracaktır. Eski çalışmaların teorik bağlamda temel oluşturduğu veya kısıtlı literatür olan durumlarda kullanılması önerilir. Çalışma sonuçlarının alan üzerine etkisi mutlaka ifade edilmelidir. Tüm bilgi kaynaklarına doğru bir şekilde atıfta bulunulduğundan ve kaynakça kısmında eksiksiz bir şekilde referans gösterildiğinden emin olunmalıdır. Doğrudan alıntı yapılan ifadelerde; uygun şekilde kaynak kullanımı intihalden kaçınmanın temel yoludur.^[3] Literatürün tamamına atıfta bulunmaya gerek yoktur. Metnin daha okunabilir olması için güncel, konuyla ilgili ve konu için önemli makaleler tartışılmalıdır. Literatürler eklenirken kanıt düzeyi yüksek çalışmalara atıf yapılması metni daha güvenilir hâle getirecektir. Tartışma bölümüne bulgularda bulunmayan yeni sonuçlar eklenmemelidir. Bu bölüm, yalnızca sonuçlar bölümünde sunulan verilerin sırayla yorumlanmasını içermelidir. Yeni veri veya sonuç eklemek okuyucunun dikkatini dağıtabilir ve çalışmanın bütünlüğünü zedeleyebilir.^[4] Bulgular abartılmamalı ve abartılı bir şekilde yorumlanmamalıdır. Fakat çalışmanın gücü, sonuçları ve literatüre etkisi tartışılırken gereken vurguları yapmaktan da kaçınılmamalıdır. Kullanılan yöntemlerin ve yaklaşımların güçlü yönleri de ifade edilmelidir. Bu dengeyi kurabilmek hassasiyet ve önem gerektirir. Çalışmalarda kullanılan metodolojiye bağlı olarak kanıt düzeyi açıkça belirtilmelidir ve tartışmada bulgular buna göre değerlendirilmelidir. Randomize kontrollü bir çalışmayla bir vaka serisi aynı şekilde tartışılmamalıdır. Araştırma ile ilgili sınırlılıklar açıkça belirtilmelidir. Bu durum, çalışmanın güvenilirliğini artırır. Ancak sınırlılıklar belirtilirken çalışmanın genel geçerliliğini zedeleyecek bir ton kullanılmamalıdır. Çalışmada cevaplanamayan sorular da vurgulanmalı ve sonraki çalışmalar için öneriler verilmelidir. Çoğu yazar için tartışma bölümünü yazmak zordur. Makale olgunlaştıkça defalarca değişikliğe uğrayabilir. Bu konuda deneyimlenebilmek için yazmanın yanı sıra eleştirel makale okuma ve makale değerlendirmesi yapma alışkanlığı kazanmak yararlı olacaktır. Yapısal bir bütünlüğün sağlanması okunma kolaylığı sağlayacaktır. Tüm bu noktaları göz önünde bulundurarak yazılacak bir tartışma bölümü, okuyucu için daha anlaşılır ve etkili olacaktır.

TARTIŞMANIN YAPISI

Tartışmanın İlk Paragrafı

Tartışma bölümünün ilk paragrafı, çalışmanın genel çerçevesini belirleyen ve okuyucuyu tartışmanın devamına hazırlayan en kritik kısımdır. Bu paragrafta, araştırma soruları ve çalışmanın temel bulguları net bir şekilde özetlenmelidir. Giriş bölümünü tekrar etmemeye özen gösterilmelidir, ana bulgular özetlenmelidir, çalışmanın literatüre olan katkısı ve önemi vurgulanmalıdır. İlk paragraf, çalışmanın genel bağlamını açık bir şekilde sunmalı ve okuyucunun dikkatini çekmelidir.^[5,6]

Orta Paragraflar

Orta paragraflarda, bulguların detaylı analizi yapılır ve şu unsurlara dikkat edilir. Bulgular literatürdeki mevcut çalışmalarla karşılaştırılmalı ve benzerliklerle farklılıklar açıklanmalıdır. Eğer bulgular literatürle çelişiyorsa bu durumun olası nedenleri üzerinde durulmalıdır. Hipotezle ilişkilendirme yapılmalı ve bulguların hipotezi destekleyip desteklemediği tartışılmalıdır. Desteklemiyorsa bu durumun olası nedenleri analiz edilmelidir. Beklenmeyen sonuçlar detaylı bir şekilde ele alınmalı ve bu sonuçların nedenleri üzerinde durulmalıdır. Bu tür sonuçlar çalışmanın genel bağlamını anlamaya katkıda bulunabilir.^[6] Son olarak, bulguların pratik ve teorik anlamlarına dair derinlemesine bir analiz yapılmalı ve bu analiz literatürle bağlantılı bir şekilde sunulmalıdır.^[7]

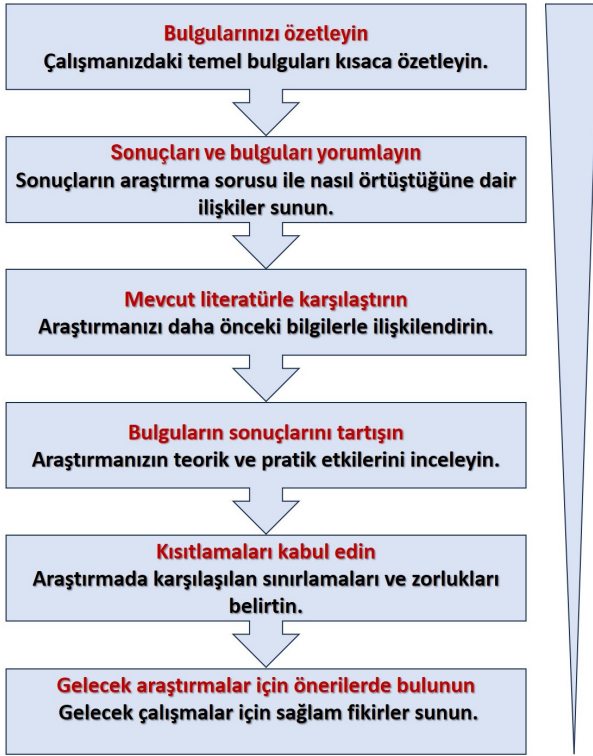
Son Paragraf ve Sınırlılıklar

Sonuç paragrafında, çalışmanın güçlü yönleri ve sınırlılıkları ele alınır. Çalışmanın literatüre yaptığı katkı özetlenir ve gelecekteki çalışmalar için öneriler sunulur. Ayrıca, çalışmanın pratik etkileri ve uygulanabilirliği hakkında bilgi verilmelidir.^[8]

Sınırlılıklar, bir araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini etkileyebilecek metodolojik ve teorik kısıtlamaları ifade eder. Uluslararası literatür, bu sınırlılıkların tartışma ve özet bölümlerinde yer almasını önermektedir. Sınırlılıkların açıkça tanımlanması, araştırmacının eleştirel düşünce kapasitesini ve araştırma sürecine dair farkındalığını ortaya koyar. Ayrıca, bu sınırlılıkların gelecekte yapılacak araştırmalar için rehberlik etme potansiyeli bulunmaktadır. Olası sınırlılıklar arasında örneklem büyüklüğünün yetersizliği, veri toplama yöntemlerindeki eksiklikler ve mevcut literatürün sınırlı olması gibi faktörler yer alabilir. Araştırmacılar, sınırlılıkların bulgular üzerindeki etkisini açıkça tartışmalıdır. Sonuçların genellenebilirliği üzerindeki sınırlamalar da net bir şekilde ifade etmelidir. Sınırlılıkların yazımı, araştırmanın geçerliliği hakkında okuyucunun bilinçlenmesini sağlayarak daha güçlü ve güvenilir bir akademik temelin oluşmasına katkıda bulunur.^[8,9] Tartışma bölümüne dair temel bileşenlerin özeti Şekil 1'de sunulmuştur.

SONUÇ

Tartışma bölümü, çalışmanın bilimsel değerini ortaya koyan ve okuyucunun çalışmanın anlamını kavramasını sağlayan en zor ve en kritik bölümdür. Bu bölümde bul-

Şekil 1. Bir makalenin tartışma kısmında verilmesi gereken temel bileşenler ve sırası.

guların literatürdeki yerini açıklamak, çalışmanın sınırlılıklarını ele almak ve gelecekte yapılacak araştırmalara rehberlik edilmesi gereklidir. Tartışma okuyucunun zihninde güçlü ve net bir sonuç ya da etkileyici bir mesaj bırakmalıdır. İyi bir sonuç için en önemli anahtarlar; analiz, sentez ve eleştirel yaklaşımdır.

KAYNAKLAR

1. Hess DR. How to write an effective discussion. Respiratory Care 2004;49(10):1238-41.
2. Şanlı Ö, Erdem S, Tefik T. How to write a discussion section? Turk J Urol 2013;39(Suppl 1):20-4. [Crossref](#)
3. Nundy S, Kakar A, Bhutta ZA. How to Write the Discussion? In: How to Practice Academic Medicine and Publish from Developing Countries? Singapore 2022 Springer. [Crossref](#)
4. Docherty M, Smith R. The case for structuring the discussion of scientific papers: Much the same as that for structuring abstracts. BMJ 1998;318(7193):1224-5. [Crossref](#)
5. Masic I. How to write an efficient discussion? Medical Archives 2018;72(3):306. [Crossref](#)
6. Brand RA. Writing for clinical orthopaedics and related research. Clin Orthop Relat Res 2008;466(1):239-47. [Crossref](#)
7. Gangaraju R, Cushman M. How we write a manuscript discussion. Res Pract Thromb Haemost 2023;7(8):102267. [Crossref](#)
8. Davidson A, Taylor DMcD, Babl FE. Review Article: A Primer for Clinical Researchers in The Emergency Department: Part III: How to Write a Scientific Paper. Emerg Med 2012;24:357-62. [Crossref](#)
9. Wallace M, Bastrom T, Schmitz MR. The peer review process for clinical abstracts and manuscripts: Helpful tips from the POSNA evidence-based medicine committee. Journal of the Pediatric Orthopaedic Society of North America 2020;2(2):85. [Crossref](#)